

Stabile økonomiske vilkår er vigtigt for hjælp til sårbare og udsatte mennesker

Den frivillige sociale sektor spiller en nøglerolle i løsningen af velfærdssamfundets sociale problemer. Sektoren bidrager med konkrete og ofte fagligt specialiserede indsatser, der hjælper nogle af samfundets mest sårbare og udsatte borgere. Også når "kommunen har lukket". Ofte er det indsatser, der hjælper mennesker, som velfærdsstaten af den ene eller den anden årsag ikke kan hjælpe tilstrækkeligt. Derudover leverer den frivillige sociale sektor inkluderende fællesskaber, hvor mennesker kan mødes tillidsfuldt og ligeværdigt.

Den frivillige sektors størrelse og økonomiske bidrag

- De landsdækkende frivillige sociale organisationer har en omsætning på 3,1 mia. kr. Heraf er de 1,45 mia. fra privat kilde og 1,66 mia. fra det offentlige.
- ca. 82.000 personer er frivillige i de landsdækkende organisationer Danmark, og der arbejder ca. 15.000 lønnede i organisationerne (svarende til ca. 4.200 årsværk).
- Der findes mellem 5.000 og 6.000 små, lokale og regionale foreninger på det sociale område med ca. 200.000 frivillige. Disse finansieres af kommunale tilskud og private bidrag.
- Den økonomiske værdi den arbejdskraft, som de frivillige leverer, kan beregnes til mindst 2,2 mia. kr.
- RådgivningsDanmark har opgjort, at der ydes frivillig rådgivning til mere end 200.000 mennesker om året.
- Endelig er der de uformelle sociale bevægelser i Danmark, i en størrelsesorden på ca. 10% af de formelle organisationer.

De økonomiske udfordringer

Efter satspuljens ophør er der skabt stor usikkerhed i den frivillige sociale sektor om den økonomiske understøttelse af vigtige sociale indsatser fremover. Der er behov for en ny model for en stabil og varig grundfinansiering, som skaber tryghed for sektoren. Vi har nu mulighed for reelt at gentænke finansiering, herunder at komme væk fra en model, som for mange består i at hoppe fra tue til tue, og i stedet få skabt en model, som er transparent, fokuseret på kvalitet og reelt langvarig.

Frivilligrådet mener, at den nye model for finansiering af den frivillige sociale sektor skal bygge på disse principper:

- Den økonomiske hjælp bør understøtte sektoren bredt, så alle typer af organisationer tilgodeses - store som små og lokale såvel som landsdækkende.
- Midlerne skal helt overvejende gå til det sociale område. I forbindelse med aftalen om nedlæggelsen af satspuljen blev dette klart signaleret af den nuværende regering, og det blev understreget igen i forbindelse med aftalen om reserven i november 2019, at midlerne skal udmøntes, så de får en større effekt på socialområdet.
- Der skal også sikres en klarere prioritering af sociale indsatser i forbindelse med den kommende evaluering af udlodningsloven.

- Støtten skal, som vi kender det fra kultur- og idrætsområdet, udmøntes som flerårige driftsbevillinger, der muliggør stabile og varige indsatser. Bevillingssystemet på idræts- og kulturområdet er baseret på tillid til, at sektoren selv kan påtage sig ansvaret for langvarige og kvalificerede indsatser – sådan bør det også være på socialområdet.
- Langt hovedparten af bevillingerne skal være driftsstøtte og kun en mindre andel projektmidler. Støtten skal gøres mere langsigtet og strategisk, og civilsamfundet skal prioriteres, så organisationerne får ro til det sociale arbejde.
- Der skal sondres mellem tidsbegrænsede udviklingsprojekter og permanent grundfinansiering af solide, velafprøvede indsatser. Udviklingsaktiviteter skal evalueres, afsluttende med en vurdering af, om indsatsen skal overgå til permanent finansiering på finansloven
- Midlerne skal ikke anvendes til realisering af statslige initiativer, der gennemføres i ministerier, styrelser, kommuner mv. Over årene har der udviklet sig en uhensigtsmæssig praksis, hvor politiske aftaler om sociale indsatser ender som driftsstøtte og bloktilskud i den offentlige sektor, finansieret af de hidtidige satspuljemidler.
- Administration af og kontrol med anvendelserne af bevillingerne skal forenkles og løsnes fra det hidtidige statslige forvaltningssystem, som ikke passer til civilsamfundsorganisationer. Forud for den kommende revision af budgetloven har Frivilligrådet derfor udarbejdet et forslag til en ændret budgetvejledning for driftsstøtte til civilsamfundsorganisationer.

Principperne i denne model vil sikre, at civilsamfundet kan fokusere på sine kerneopgaver og målgrupper samt de mange frivillige i organisationerne og dermed endnu bedre end i dag kan udfylde sin unikke rolle i velfærdssamfundet.

Der kan sikres flere midler til at opfylde behovet for langvarig finansiering. Frivilligrådet vurderer, at der kan findes betydelige midler ved en kulegravning af tidligere satspuljebevillinger. Der er behov for et krystalklart billede af, hvor mange rester der findes, og hvor mange bevillinger der går til aktiviteter, som ikke længere gennemføres. Da Finansministeriet i 2014 foretog en sådan gennemgang, lykkedes det at finde 1,6 milliarder kroner, som dengang blev anvendt til at styrke psykiatriindsatsen. Denne gang skal midlerne gå til en varig grundfinansiering af civilsamfundssektoren.